

Vārdu atpazīšanas testa kritēriji skolas vecuma bērniem

K. Melķe, A. Juraševska, E. Kassaliete

Latvijas Universitātes Optometrijas un redzes zinātnes nodaļa, Rīga, Latvija

LU 71. konference
Redzes uztveres sekcija,
Rīga, 15.02.2013.

Ievads

Lasīšana ir viens no sekmīgas mācīšanās priekšnoteikumiem, tieši tādēļ skolās tiek novērtēta skolēna lasītprasme. Pētījumi liecina, ka lasītprasmi ietekmē tas, kā tiek uztverti atsevišķi vārdi [1.]. Piemēram, pieredzējušus lasītājus neietekmē vai arī maz ietekmē bieži sastopama vārda garums, taču nepieredzējušus lasītājus ietekmē tas, cik vārds ir garš, turklāt īpaši izteikti tas ir novērojams bērniem ar lasīšanas grūtībām [2.].

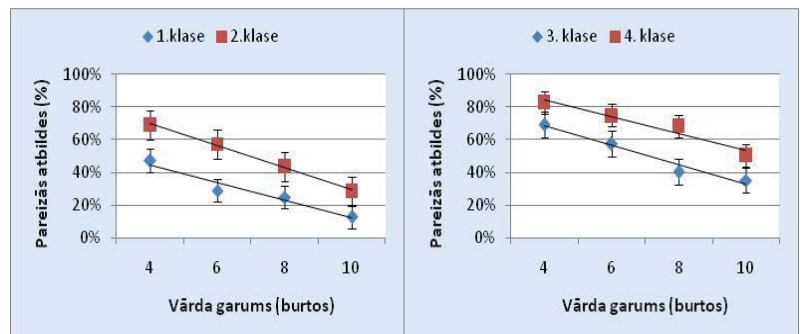
Vārdu atpazīšanas tests tika izveidots ar domu, ka šis tests varētu aizvietot tradicionālo lasītprasmes testu, tādēļ darba mērķis ir izstrādāt kritērijus vārdu atpazīšanas testam, pēc kuriem varētu spriest, vai skolēnam būs vai nebūs sagaidāmas mācīšanās grūtības.

Metode

Darba veikšanai tika izmantota datorprogramma, ar kuras algoritma palīdzību dators projicē konkrētus vārdus uz noteiktu laiku. Testa laikā tiek parādīti 28 vārdi, kas ir iedalīti četrās grupās: 4, 6, 8 un 10 burtu gari un katrā grupā ir 7 vārdi. Programmas algoritmā dažāda garuma vārdi tiek rādīti jauktā secībā, bet šī secība paliek nemainīga visiem pētījuma dalībniekiem. Pētījuma dalībniekam ir skaļi jānosauc vārds, kas parādās uz datora ekrāna, tiek piefiksētas pareizās un nepareizās atbildes. Pētījuma dalībnieki: 120 skolēni no 1. līdz 4. klasei (katrā grupā 30 skolēni). Vārda ekspozīcijas laiks 1.klases un 2.klases skolēniem – 480ms, bet 3.klases un 4.klases skolēniem – 240ms. Izmantojot iegūtos datus, tika aprēķināti aptuvenie vārdu atpazīšanas testa kritēriji 1., 2., 3., un 4.klasei.

Rezultāti un secinājumi

Pēc iegūtajiem datiem var secināt, ka, pieaugot vārda garumam, samazinās spēja atpazīt šo vārdu. Vērojams arī tas, ka vecākiem pētījuma dalībniekiem ar lielāku lasīšanas pieredzi kļūdu skaits testā ir mazāks nekā jaunākiem lasītājiem, kuriem šī lasīšanas pieredze ir mazāka.

1. att. Vārda garuma ietekme uz spēju atpazīt šo vārdu

	4 burti	6 burti	8 burti	10 burti
1. klase	20%	7%	6%	0%
2. klase	48%	29%	21%	9%
3. klase	44%	35%	15%	13%
4. klase	68%	53%	42%	25%

1. tabula. Vārdu atpazīšanas testa kritēriji

Aprēķinot vidējos rezultātus katrā klašu grupā un atņemot no tiem standartnovirzi, tika iegūti aptuvenie vārdu atpazīšanas testa kritēriji. Taču, lai secinātu, vai iegūtie rezultāti ir uzskatāmi par ticamiem, nepieciešams veikt papildus pētījumus, piemēram, iegūto datu salīdzināšanu ar lasītprasmes datiem.

Literatūra

1. Nazir T. A., Ben-Boutayab N., Decoppet N., Deutsch A., Frost R., *Reading habits, perceptual learning, and recognition of printed words*, 2004, Brain and Language, 88, pp. 294-311
2. Vanessa E. G., Martens V. E. G., Peter F. de Jong, *The effect of word length on lexical decision in dyslexic and normal reading children*, 2006, Brain and Language, 98, pp. 140-149

Pateicība

Darbs tiek īstenots ar ERAF projekta No.2011/0004/2DP/2.1.1.0/10/APIA/VIAA/027 atbalstu.